

TRYGDERETTEN

Denne ankesaken ble avgjort 16. Januar 2009 i Trygderettens lokaler i Oslo.

Rettens sammensetning:

1. Marte Strand Eriksen, rettsfullmektig, rettens administrator.
2. Knut Bjerke, medisinsk kyndig rettsmedlem.
3. Jon Evang, juridisk kyndig rettsmedlem

Ankenr: 08/01691.

Ankende part: Ap, X.

Ankemotpart: NAV Klage og anke Øst, Tønsberg.

Saken gjelder: Krav om stønad til musikerørepropper som hjelpemiddel for å bedre funksjonsevnen i dagliglivet, folketrygdloven §§ 10-6 og 10-7 første ledd bokstav a.

K J E N N E L S E:

Ap, født i 1957, satte frem krav om stønad til musikerørepropper den 11. januar 2008. NAV Hjelpemiddel-sentralen avslo kravet i vedtak av 17. januar 2008. Etter klage ble vedtaket stadfestet av NAV Klage og anke Vest i vedtak av 9. april 2008. Ap har anket dette vedtaket inn for Trygderetten ved erklæring av 19. mai 2008.

NAV Klage og anke Vest har prøvd vedtaket på nytt i samsvar med trygderettsloven § 13, men har ikke funnet grunnlag for å endre dette. NAV Klage og anke Vest har gitt en fremstilling av saksforholdet og partenes anførsler i et oversendelsesbrev datert 18. juni 2008 til Trygderetten. Ap har fått tilsendt kopi av oversendelsesbrevet med frist for å uttale seg, men har ikke kommet med ytterligere merknader i saken. Ankesaken ble oversendt Trygderetten 17. juli 2008.

NÆRMERE OM SAKENS BAKGRUNN

Når det gjelder de faktiske forhold, fremgår i hovedsak følgende av sakens dokumenter:

Ap er en 51 år gammel kvinne som har hatt kronisk tretthetssyndrom (ME) i 20 år. Hun opplyser at de 10 siste årene har hun hatt så dårlige funksjonsnivå at hun har vært bundet til hjemmet. Sykdommen beskriver hun som "opplevd energisvikt", som rammer alle dagliglivets funksjoner. Hverdagen er uforutsigbar, da tilstandens symptomer svinger fra dag til dag. Energisparing og tilrettelegging er viktige stikkord for å mestre hverdagen, og energibruken må planlegges og disponeres svært nøye, for ikke å resultere i overanstrengelse og forverring av symptomer. Ap har en datter på 7 år, og har behov for å ha energi på ettermiddags- og kveldstid for å kunne ha godt samvær med barnet.

Ap har i kravet oppgitt at lyd er en av de tingene som tapper henne for energi. Lyden oppfattes som sterkere enn normalt, og den kan gjøre fysisk vondt. Det kan også være vanskelig å skille mellom bakgrunnsstøy og forgrunnslyd, slik at det blir vanskelig å forstå det som blir sagt. Hun må porsjonere inntak av lydinntrykk; hun kan bare høre på rolig musikk 15-20 minutter om dagen, hun kan ikke ha radioen på som bakgrunn for andre aktiviteter; hun kan ikke lese/strikke i samme rom der noen ser på TV. Ap ønsker å bruke musikerproppene på steder med høy lyd og steder med mye bakgrunnsstøy; butikker og kjøpesenter, kafé, restaurant og kino, kirken, foreldremøter og skoleavslutninger, konfirmasjoner, bursdager og andre begivenheter.

Ap

Behandlerne lege B har oppgitt i erklæring av 9. januar 2008 at Ap har myalgier og kronisk tretthetssyndrom, at hun blir unormalt sliten og må gå og legge seg ved lett økte støypåkjenninger. Han har også oppgitt at hun har nedsatt hørselsdiskriminering.

Det foreligger kopi av veiledning utarbeidet av nevrolog prof. C, hvor det presiseres at det er viktig å tilrettelegge og tilpasse aktiviteter i dagliglivet for ME-pasienter, og at "nedsatt tålsomhet for sansebelastninger i form av lyd ..., krever betydelig tilrettelegging".

Det foreligger videre notat fra samtale mellom NAV Hjelpemiddelsentral Y og fysioterapeut B datert 14. januar 2008. B jobber med prof. C ved nevrologisk avdeling, Haukeland sykehus. B bekrefter at det er vanlig med lysømfintlighet i forbindelse med kronisk tretthetssyndrom, men opplevd grad av lydømfintlighet er subjektivt i likhet med mange av de plagene som følger tretthetssyndromet. Hun viser til at veldig mange har nytte av støypopper, men for noen har de ikke noen positiv effekt.

NAV Hjelpemiddelsentral Y fattet vedtak 17. januar 2008. Begrunnelsen for avslaget er at Hjelpemiddelsentralen ikke har registrert noen verifisert forskning som dokumenterer effekten av musikerørepropper for pasienter med sterkt lydømfintlighet som følge av kronisk tretthetssyndrom. Før nødvendig dokumentasjon foreligger vil ikke musikerørepropper fylle vilkårene om at hjelpemiddelet må være nødvendig og hensiktsmessig.

NAV Klage og anke Øst fattet vedtak 9. april 2008, med begrunnelse i at musikerproppene ikke er et hjelpemiddel som omfattes av folketrygdloven § 10-7 første ledd bokstav a. Proppene er ment å opprettholde og helbrede hennes helsetilstand, og er derfor et behandlingshjelpemiddel. Musikerpropper er ikke med på listen over behandlingshjelpemidler man kan innvilge etter folketrygdloven.

PARTENES ANFØRSLER

Den ankende part, Ap, har opprettholdt kravet om musikerørepropper og har i hovedsak anført at hun mener avslaget er urimelig. Hun fremhever at det i dag forskes lite på ME/utmattelsessyndrom, og at man derfor ikke kan stå uten hjelp frem til forskningen har kommet med resultater. Hun mener at hun klart har nytte av å beskytte seg mot støy, og hun anfører også at mange yrkesgrupper i dag har nytte av

Ap

musikerpropper, for skjerming mot støy. Firmaet som leverer disse proppene er et anerkjent firma som også leverer høreapparater. Hun har også snakket med andre ME-pasienter som har slike ørepropper, og de mener proppene er et godt hjelpemiddel for dem.

Videre har hun vist til at hun ikke forstår skillet mellom behandlingshjelpemidler og tekniske hjelpemidler. Hun skriver også at hun "ikke forstår at personer med hørselstap kan få tildelt hjelpemidler som skal hjelpe dem å høre bedre, og dermed redusere deres funksjonshemming, men når det motsatte er tilfelle, at jeg er overfølsom for lydinntrykk, kan jeg ikke få hjelp til å få et apparat som reduserer lydinntrykk."

Ankemotparten, NAV Klage og anke Øst, har i oversendelsesbrevet lagt ned påstand om at det påankede vedtak stadfestes og har i hovedsak anført:

"Av Trygderettens prinsippkjennelse 03/01772 framgår det at § 10-7, første ledd, er avgrenset til hjelpemidler egnet til direkte å avhjelpe/erstatte/kompensere for en funksjonssvikt. Videre er det slik at hjelpemidler blir som hovedregel gitt for å avhjelpe praktiske vansker i dagliglivet. Det vil si at det i utgangspunktet ikke blir gitt hjelpemidler for å forebygge og/eller behandle sykdom og/eller følger av sykdom. Behandlingshjelpemidler, det vil si hjelpemidler egnet til opprettholdelse av helsetilstand eller funksjon, eventuelt bedring/helbredelse er ikke omfattet av hjelpemiddelordningen. Dette fremkommer av Trygderettskjennelse 2003/1772.

NAV klage og anke Øst er av den oppfatning at musikerpropper her ikke er et teknisk hjelpemiddel i folketrygdlovens forstand. I henhold til søknad og klage er musikerpropper søkt for å behandle, forebygge og lindre følger av sykdom. Bruken av musikerpropper, til disse formål, medfører at utstyret blir å betrakte som et behandlingshjelpemiddel og kan således ikke tilstås etter folketrygdloven § 10-7a.

Dersom musikerproppene allikevel skulle anses som et hjelpemiddel vil vi anføre at det ikke er medisinsk dokumentert og anerkjent nytte av omsøkte utstyr. Det at musikerproppene vil medføre redusert støy er uomtvistet. At behovet for musikerproppene har årsakssammenheng med sykdom er imidlertid ikke dokumentert, og har således ingen direkte avhjelpsfunksjon."

RETTENS BEMERKNINGER

Det spørsmål retten skal ta stilling til, er om musikerørepropper i foreliggende tilfelle kan anses som et hjelpemiddel i folketrygdlovens § 10-7 første ledd bokstav a sin forstand, og videre om de kan anses som et nødvendig og hensiktsmessig tiltak for å bedre Aps funksjonsevne i dagliglivet.

Lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 10-6 (folketrygdloven) angir inngangsvilkårene for stønad til bedring av funksjonsevnen i dagliglivet. Bestemmelsen lyder:

"Når et medlem har fått sin funksjonsevne i dagliglivet vesentlig og varig nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte, ytes det stønad etter § 10-7.

Stønadens ytes i forbindelse med tiltak som er nødvendige og hensiktsmessige for å bedre medlemmets funksjonsevne i dagliglivet eller for at vedkommende skal kunne bli pleid i hjemmet.

Departementet gir forskrift om stønad etter denne paragrafen."

I henhold til samme lov § 10-7 første ledd bokstav a, kan et medlem som fyller vilkårene i § 10-6 få stønad i form av utlån av, tilskott til eller lån til hjelpemidler.

Retten har delt seg i et flertall og et mindretall. Flertallet, rettens administrator Strand Eriksen og medisinsk kyndig rettsmedlem Bjerke, er kommet til et annet resultat enn ankemotparten og vil bemerke:

Trygderetten har i en femmedlemskjennelse i ankesak 03/01772 tatt stilling til anvendelsesområdet til § 10-7 første ledd bokstav a. Flertallet uttalte følgende om hva begrepet "hjelpemiddel" i lovens forstand omfatter (herunder skillet mellom det som kalles et "hjelpemiddel" og det som kalles et "behandlingshjelpemiddel"):

"Slik flertallet ser det, er bestemmelsene i utgangspunktet begrenset til hjelpemidler egnet til direkte å avhjelpe/erstatte/kompensere for en funksjonssvikt, så som lese-, tale og hørselhjelpemidler ved sansedefekter, og redskaper, støtteanordninger, rullestoler med videre ved bevegelsesvansker. Flertallet viser i denne sammenheng til redegjørelsen foran om bestemmelsenes bakgrunn. Det fremgår at ordningen som opprinnelig var begrenset til praktiske løsninger for

Ap

funksjonshemmede i forbindelse med muligheter for arbeid, ble videreført til også å gjelde dagliglivets funksjoner uavhengig av ervervsevne, herunder for å kunne bli forpleiet i hjemmet."

og videre:

"Behandlingshjelpemidler, det vil si hjelpemidler egnet til opprettholdelse av helsetilstand og funksjon, eventuelt bedring/ helbredelse, er etter flertallet mening i utgangspunktet ikke omfattet av stønadsordningen etter § 10-7 og Forskriften."

I kjennelsen uttalte retten at myndighetene må anses å ha hjemmel i forskriften § 2 fjerde ledd til å gi en uttømmende liste over hvilke behandlingshjelpemidler det kan ytes stønad til.

Det sentrale for hvorvidt hjelpemiddelet omfattes av bestemmelsen i § 10-7 første ledd bokstav a, er altså hvorvidt det er egnet til "direkte å avhjelpe/erstatte/kompensere for en funksjonssvikt", eller om det derimot er "egnet til opprettholdelse av helsetilstand og funksjon, eventuelt bedring/ helbredelse" og derfor må karakteriseres som et behandlingshjelpemiddel.

Eksempler på ting som i Trygderettens praksis har blitt ansett som behandlingshjelpemidler er treningshjelpemidler/ sportsutstyr som for eksempel ergometersykler, diettvekt, varmhansker, massasjebad, løfte/- hvilestol, klimaanlegg i bolig, og tempurmadrasser og - puter for smertelindring.

Ap har ME. Sykdommen medfører mange symptomer, men det mest grunnleggende er energisvikt, og overanstrengelse medfører forverring av symptomene. Energisparing og tilrettelegging er viktige stikkord for at Ap skal kunne fungere med sin sykdom. En av faktorene som lett kan medføre overanstrengelse er høye lyder, herunder bakgrunnsstøy. Hun bør derfor holde seg unna steder og situasjoner der hun kan bli utsatt for støy. For Ap vil hjelpemidler som avdemper faktorer som lett fører til overanstrengelse, anses direkte å avhjelpe den funksjonssvikt som ligger i sykdommen, nemlig den unormale utmattelse som overanstrengelse medfører.

Flertallet er på denne bakgrunn av den oppfatning at musikerørepropper til bruk som i foreliggende tilfelle, ikke kan anses som et behandlingshjelpemiddel. Musikerøreproppene må derfor anses som et hjelpemiddel som omfattes av bestemmelsen i § 10-7 første ledd bokstav a.

Ap

Etter flertallets oppfatning må det videre anses tilstrekkelig dokumentert i saken at bruken av øreproppene er nødvendig og hensiktsmessig for å bedre Aps funksjonsevne i dagliglivet. Hennes fastlege har bekreftet at hun har nedsatt hørselsdiskriminering, og økt trettbarhet ved økt påkjenning. Videre fremgår det av Cs oversikt at slik tilrettelegging for å unngå overanstrengelse er viktig for denne gruppe pasienter. De medisinske vilkår for stønad etter § 10-6 må etter dette anses oppfylt.

Mindretallet, juridisk kyndig rettsmedlem Jon Evang, kan ikke se at den foreliggende dokumentasjon gir tilstrekkelig grunnlag for å anse de aktuelle musikerørepropper for nødvendige i lovens forstand selv om de nok kan være hensiktsmessige.

Avgrensningen av hva som skal anses som behandlingshjelpemidler, vil i en del tilfeller være vanskelig og utpreget skjønnsmessig. Mindretallet har, under en viss tvil, kommet til at de foreliggende musikerørepropper må anses som behandlingshjelpemiddel og kan i denne sammenheng i det vesentlige slutte seg til ankemotpartens begrunnelse.

Anken har etter dette ført fram. Det påankede vedtaket omgjøres slik at Ap tilstås stønad til musikerørepropper.

S L U T N I N G:

Vedtak truffet av NAV Klage og anke Øst den 9. april 2008 omgjøres slik at Ap tilstås stønad til musikerørepropper.

Marte Strand Eriksen

Knut Bjerke
(sign.)

Jon Evang
(sign.)

Bekreftes for
rettens administrator

Mette Thorstensen
etter fullmakt